

XIV. Oikeusaputoimisto

Oikeusavustajan kertomus Helsingin kaupungin oikeusaputoimiston toiminnasta v. 1941 oli seuraava:

Joulukuun 18 p:nä 1940 pitämässään kokouksessa kaupunginvaltuusto valitsi oikeusaputoimiston johtokuntaan v:ksi 1941 seuraavat jäsenet: asianajaja N. Arosen, oikeusneuvosmies G. Nyberghin, varatuomari R. Nybomin, liittosihteeri A. Sumun ja varatuomari E. Tulenheimon. Näistä johtokunta valitsi puheenjohtajaksi oikeusneuvosmies Nyberghin ja varapuheenjohtajaksi asianajaja Arosen. Kaupunginhallituksen edustajana johtokunnassa oli varatuomari E. Tulenheimo.

Johtokunnalla oli vuoden aikana kolme kokousta, joissa käsiteltiin pääasiassa juoksevia asioita.

Oikeusavustajan tointa hoiti edelleen varatuomari N. Lindegrén ja apulaisoikeusavustajan tointa varatuomari Y. Hämesalo. Toimistoapulaisena oli lakitieteenylioppilas S. Lindegrén, joka kesäkuun 3 p:n ja elokuun 1 p:n välisenä aikana nautti sairauslomaa sijaisenaan konttoristi H. Näntö. Kesälomasijaisina toimistossa olivat varatuomari H. Miilumäki ja konttoristi H. Näntö.

Toimiston menosääntö nousi kertomusvuonna 224,312 mk:aan edellisenä vuonna oltuaan 223,987 mk. Lisämäärärahoja myönnettiin tarverahoja varten 611: 20 mk ja valaistusta varten 48: 80 mk.

Oikeusaputoimisto sai vuoden aikana entiseen tapaan toimeksiantoja Tukholman kaupungin oikeusaputoimistolta (Stockholms stads rättsbjälp-anstalt). Sitä paitsi oltiin molemminpuolisessa yhteydessä erinäisten kotimaassa toimivien oikeusaputoimistojen kanssa.

Oikeusaputoimiston toiminta jatkui kertomusvuonna entiseen tapaan. Kesäkuussa alkanut sota vaikutti jossain määrin toimiston toimintaan. Asiakkaiden ja asiain luku oli sota-ajan takia jonkin verran tavallista pienempi. Jäljempänä seuraavat numerotiedot valaisevat tarkemmin oikeusaputoimiston toimintaa kertomusvuonna.

Käyntien luku oli 10,064, edellisenä vuonna 11,609, v. 1939 12,369 ja v. 1938 11,944.

Eri kuukausien osalle käynnit jakautuivat seuraavasti:

	Vastaan- otto- päiviä	Kä y n t e j ä Kaikkiaan	Päivää kohden		Vastaan- otto- päiviä	Kä y n t e j ä Kaikkiaan	Päivää kohden
Tammikuu	25	1,141	45.6	Heinäkuu ..	27	610	22.6
Helmikuu	24	1,064	44.3	Elokuu	26	745	28.7
Maaliskuu	25	1,009	40.4	Syyskuu	26	709	27.3
Huhtikuu	23	1,108	48.2	Lokakuu	27	711	26.3
Toukokuu	25	954	38.2	Marraskuu ..	25	672	26.9
Kesäkuu	22	753	34.2	Joulukuu	22	588	26.7
Yhteensä					297	10,064	33.9

Kuten edellä olevasta yhdistelmästä ilmenee, oli oikeusaputoimisto vuoden aikana avoinna 297 päivää. Käyntien luku päivää kohden oli 33.⁹ sen edellisellä vuonna ollessa 38.⁸ ja v. 1939 41.⁴.

Suurin käyntien luku samana päivänä oli 78 ja pienin 5.

Seuraavat tilastotiedot osoittavat rekisteröityjen asioiden luvun ja rekisteröityjen asiakkaiden säädyn, ammatin y.m. niissä asioissa, joissa toimisto ryhtyi oikeudenkäyntiin, kirjallisiin tehtäviin tai pitempiin suullisiin neuvotteluihin. Tällaisia asioita oli kaikkiaan 1,510, joista 1,458 oli kertomusvuonna tulleita ja 52 edellisestä vuodesta ratkaisematta olevia. Kirjallisia toimituksia oli 1,625, niistä hakemuskirjoja 807.

Säätynsä tai ammattinsa ja sukupuolensa mukaan kävijät ryhmittyi-vät seuraavasti:

	Mp	Np	Yht.		Mp	Np	Yht.
Ajomiehiä	1	—	1	Metallityönteki-			
Asentajia	15	—	15	jöitä	4	—	4
Asiapoikia	3	—	3	Modisteja	—	2	2
Asiatyttöjä	—	1	1	Musiikkereita	1	—	1
Autonkuljettajia	29	—	29	Muurareita	11	—	11
Edustajia	4	5	9	Naimisissa ole-			
Eläintenhoitajia	1	—	1	via naisia ja			
Ent. talollisia	1	—	1	leskiä	—	727	727
» työnjohta-				Neitejä	—	6	6
jia	3	—	3	Näyttelijöitä	—	1	1
Harjansitojia ...	1	2	3	Ompelijoita	—	32	32
Hitsaajia	3	—	3	Palvelijoita	—	54	54
Karamellimesta-				Partureita	—	8	8
reita	1	—	1	Peltiseppiä	6	—	6
Keittäjiä	—	7	7	Pesijöitä	—	8	8
Kersantteja	3	—	3	Poliisikonstaa-			
Kirjapainotyön-				peleita	6	—	6
tekijöitä	4	3	7	Putkityönteki-			
Kirjeenkantajia	1	—	1	jöitä	6	—	6
Kirvesmiehiä ...	11	—	11	Puuseppiä	9	—	9
Kivityönteki-				Puutarhureita ...	1	—	1
jöitä	8	—	8	Raitiotievau-			
Koneenkäyttä-				nunkuljettajia	1	—	1
jiä	3	—	3	Raitiotievau-			
Konttoristeja ...	2	12	14	nunrahastajia	—	2	2
Kotitalousneu-				Rakennusmesta-			
voja	—	1	1	reita	1	—	1
Kulkukauppi-				Rakennustyön-			
aita	15	—	15	tekijöitä	5	2	7
Kutojia	—	8	8	Rautatieläisiä ...	6	—	6
Kylvettäjiä	—	1	1	Ravintola-apu-			
Leipureita ...	6	4	10	laisia	—	17	17
Levyseppiä	5	—	5	Sementtityönte-			
Liikeapulaisia	3	16	19	kijöitä	5	—	5
Liikemiehiä	1	—	1	Siivoojia	—	38	38
Lämmittäjiä	6	—	6	Silittäjiä	—	1	1
Maalareita	14	—	14	Suutareita	9	—	9
Merimiehiä	2	—	2	Talonmiehiä	7	—	7

	Mp	Np	Yht.		Mp	Np	Yht.
Tarjoilijoita	—	19	19	Vahtimestareita	4	—	4
Tehdastyönteki-				Valimotyönteki-			
jöitä	1	24	25	jöitä	3	—	3
Torikauppiaita ..	1	—	1	Valokuvaajia ...	—	2	2
Turkkureita	—	1	1	Varastoapulaisia	8	1	9
Työntekijöitä				Verhoilijoita	1	—	1
(edellä mai-				Viilareita	8	—	8
nitsematto-				Värjäreitä	1	—	1
mia)	101	58	159	Yövärtijoita	5	—	5
Vaattereita	10	1	11				
				Yhteensä	367	1,064	1,431

Vuoden aikana käsiteltujen juttujen ja asiain ryhmittäminen laatunsa mukaan selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Velvoiteoikeuteen kuuluvia asi-		Perintöoikeuteen kuuluvia asi-	
oita:		oita	44
vuokrariitoja	73	Testamenttioikeuteen kuuluvia	
työ- ja palkkariitoja	223	asioita	5
muita velkomisjuttuja	57	Yleisiä veroja koskevia asioita	93
Esineoikeuteen kuuluvia asi-		Holhousasioita	11
oita	29	Toimeksiantoja	10
Perheoikeuteen kuuluvia asioita:		Sotilasavustuksia	287
avioiriitoja	24	Tapaturma-asioita	32
avioeroja	131	Tiedusteluja, hakemuksia, vali-	
perheen elatusasioita	172	tuksia y.m.	316
kuolleeeksi julistamisia	3		
		Yhteensä	1,510

Vireille pannuista jutuista ja asioista tuli, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteistä riippui, vuoden aikana lopullisesti ratkaistuiksi ja kirjoista poistetuiksi 1,489 kuten näkyy seuraavista luvuista:

Sopimalla ratkaistu	427	Annettu eri viranomaisille	790
Oikeudenkäynnillä ratkaistu	156	Juttuja, joissa toimisto otti	
Erinäisistä syistä jätetty sille-		haasteen, mutta ei ajanut pe-	
sä	56	rille	60
		Yhteensä	1,489

Edellä mainitut eri virastoille jätetyt 790 asiaa, joihin ei sisälly Helsingin raastuvanoikeuteen ja muualle otettuja haasteita, jakautuivat eri viranomaisten kesken seuraavasti:

Tasavallan presidentti	33	Korkein hallinto-oikeus	50
Valtioneuvosto	10	Uudenmaan läänin maaherra ...	266
Valtiovarainministeriö	13	Vaasan » » ...	1
Sisäasiainministeriö	1	Hämeen » » ...	3
Kulkulaitosten ja yleisten toi-		Oulun » » ...	1
den ministeriö	5	Viipurin » » ...	3
Puolustusministeriö	7	Valtion tapaturmatoimisto	13
Sosiaaliministeriö	1	Valtiokonttori	1
Kansanhuoltoministeriö	2	Vakuutusneuvosto	32
Korkein oikeus	11	Rautatiehallitus	1

Tie- ja vesirakennushallitus	1	Tampereen raastuvanoikeus ...	2
Kutsuntalaitoksen keskuslauta-		Turun » ...	2
kunta	1	Tammelan tuomiokunnan tuo-	
Sotaoikeus	1	mari	1
Kotijoukkojen esikunta	3	Kokkolan tuomiokunnan tuo-	
Jyväskylän sotilaspiirin esi-		mari	1
kunta	1	Iitin tuomiokunnan tuomari	1
Helsingin suojeluskuntapiirin		Ruoveden tuomiokunnan tuo-	
esikunta	9	mari	1
Helsingin suojeluskuntapiirin		Helsingin pitäjän kihlakunnan-	
liikennetoimisto	1	oikeus	4
Viipurin kaupungin komen-		Laukaan y.m. pitäjien kihla-	
dantti	1	kunnanoikeus	1
Helsingin kaupungin:		Helsingin kihlakunnan kruu-	
kaupunginhallitus	137	nunvouti	1
rahatoimisto	1	Lohjan kihlakunnan kruunun-	
tutkijalautakunta	25	vouti	1
maistraatti	28	Vaasan kaupunginvouti	1
ensimmäinen kaupunginvouti	13	Janakkalan kunnallislauta-	
raastuvanoikeus	41	kunta	1
poliisilaitos	1	Huopalahden kunnallislauta-	
holhouslautakunta	4	kunta	2
huoltolautakunta	4	Korpilahden kunnallislauta-	
lastensuojelulautakunta	2	kunta	1
kiinteistölautakunta	1	Valtion arvioimistarkastus-	
vuokrantarkastuslautakunta .	2	lautakunta	1
työvoimalautakunta	1	Kansaneläkelaitos	1
Raitiotie ja omnibus oy.	2	Irtaimiston sotavahinkoyhdis-	
Turun hovioikeus	22	tys	11
Hämeenlinnan raastuvanoikeus	1		
		Yhteensä	790

Se seikka, että 56 asiaa jätettiin sillensä, johtui, samoin kuin edellisinä vuosina siitä, etteivät oikeudenetsijät, sen jälkeen kun oikeusaputoimisto oli ryhtynyt ensimmäiseen toimenpiteeseen eikä sopimusta voitu saada aikaan, enää palanneet, mutta myöskin siitä, ettei ollut toiveita juttujen voittamisesta oikeudenkäynnillä, sekä siitä, että hakijat eivät joko tahtoneet tai voineet esittää asian edelleen ajamiseen tarvittavaa varattomuustodistusta.

Syytä siihen, että toimisto ei ajanut perille 60 edellä mainittua asiaa, joissa haaste jo oli otettu, oli osittain, että haaste oli otettu Helsingin ulkopuolella oleviin tuomioistuimiin, joissa toimiston virkamiehet toimiston johtosäännön mukaan eivät ole velvolliset oikeudenetsijöitä avustamaan, osittain, ettei vastaajia oltu haasteella tavattu tai että asia oli järjestetty ennen oikeuden istuntoa.

Oikeudenkäyntiin ryhdyttiin vuoden aikana 237 asiassa. Näistä toimisto ajoi vuoden aikana loppuun 156 asiaa, joista 153 juttua voitettiin ja 3 hävittiin. Helsingin raastuvanoikeudessa esiinnyttiin vuoden aikana toimiston puolesta 237 kertaa 148 päivänä. Kun työpäivien luku nousi 297:ään, esiinnyttiin niin muodoin raastuvanoikeudessa suunnilleen joka toinen päivä.